

ALLAH'IN SEVDİĞİ KUL OLMAK

Ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-din. Emmâ ba'dü:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا اقْتَنَاهُ لِنَفْسِهِ
وَلَمْ يُشْغَلْهُ بِزَوْجَةٍ وَلَا وَلَدٍ

İzâ ehabbe'llâhü abden iktenâhü li nefsihî, ve lem yüşğilhü bi zevcetin ve lâ veledin.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem Müslüman kardeşlerim, Allahu Teâlâ Hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Peygamberimiz Efendimiz, başımızın tacı, gönlümüzün süruru

Muhammed-i Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem Hazretlerinin mübarek ehadîs-i şerîfesinden bir miktarını şu mübarek cuma akşamında, şu mübarek mahalde okuyacağım. İzahlara geçmeden önce, evvelen ve hassaten Peygamberimizin ruh-i saadeti için. Sonra sair enbiyâ ve mürselinin ve cümle evliyâullahın ve bizim Peygamber Efendimiz'den, ashâbından bize kadar güzeran eylemiş olan sâdât-ı turuku aliyyemizin cümlesinin ruhları için, hulefâsı'nın, ahıbbası'nın, fukarası'nın ruhları için. Ve hassaten okuduğumuz eseri te'lif ediyen Hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin ruhu için, ve eserin içindeki hadîs-i şerîflerin bize kadar geçmesinden emek sarf etmiş olan, gayret sarf etmiş olan cümle ravilerin, âlimlerin ruhları için ve uzaktan yakından şu mahalle cem olarak bu hadîs-i şerîfleri dinleme arzusunda bulunan siz kardeşlerimizin ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan bütün yakınlarının ve sevdiklerinin ruhları için ve bizlerin de hayatta sıhhat, afiyet ve saadet ve selamet üzere olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerîf okuyalım.

Metnini az önce okumuş olduğum hadîs-i şerîfinde, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz Allahu Teâlâ Hazretlerinin bir kulu sevdiği zaman ona nasıl muamele edeceğine dair bir cümle söylüyor. Geçen haftanın son hadîs-i şerîfinde de hatırlarsınız ki, Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulu sevdi mi, onu müptela eder de, onun nasıl tazarru ve niyaz içinde şey yapacağını dinlemek ister diye hadîs-i şerîf geçmişti.

Demek ki müptelâlıklar, çeşitli hastalıklar, sıkıntılar, dertler sevdiği kullara da gelebiliyormuş. Sevdiği kullar o haller üzerine Allahu Teâlâ Hazretleri'nin varlığını, brliğini, kudretinii bilip, ona el açıp Yâ Rabbi! Yâ Rabbi! dedikçe kendisine yalvarıp yakardıkça Allahu Teâlâ Hazretleri ondan memnun oluyormuş. Hatta O, onların pazarlığı ve niyazlarından memnun olduğu için bu iptidâları onlara ihsan ediyor. Tabi ondan sonra da her sıkıntının arkasından bir taraf vardır. O sıkıntılar, o müptelâlıkların arkasından da muhakkak ki dereceler artıyor. Onun için eşeddü'l belâ âlel enbiyâ denmiş. En büyük imtihanlar, sıkıntılar, müptelâlıklar Peygamberlere gönderiliyor. Ondan sonra da derece derece

Allah'ın veli kullarına, salih kullarına, böyle mümin kullarına olmak üzere geliyor. Hatta çok garip bir tecellidir ki, Allah'ın en azılı düşmanlarına bazen Allahu Teâlâ Hazretleri hiçbir sıkıntı göstertmiyor. Firavun'un mesela derler ki, doğru düzgün bir hastalık bile görmemiş ölmüş. Görse acizliğini bilecek de, ne kadar aciz bir mahluk olduğunu bilecek de, ilâhlık davasında bulunmayacak. Bu Mısır mülkü benim.

Benden başka sizin mâbudunuz mu var?

Benden başkasına tapabilir misiniz?

Falan diye mâbudluk taslıyor idi. Biraz hastalansa, biraz acizliğinin hissetse, o zaman aklı başına gelecek ama, öyle Allah'ın düşmanlarına, Allah öyle şey yapmıyor. Eğer Müslümanların böyle hazmedemeyeceklerini, üzüleceklerini falan düşünerek şey yapıyor Allahu Teâlâ Hazretleri, yoksa bu kâfirlerin evlerinin çatılarını altından bile yapardı. Çatılarının saçaklarını altından yapardı.

Ne olacak yani?

Dünya hayatı, 70-80 yıl yaşayıp geçip gidiyor. Allahu Teâlâ hazretleri bu dünyaya değer vermediği için, varsın kâfir bakalım, serbest dolaşsın, kendisini ne sanıyor bakalım. Dolaşsın diye ona şey yapabiliyor. Yani bu enteresan bir kanun-i ilâhi ki, sevdiği kula ip-tilâlar veriyor. İmtihanlardan geçiriyor, geçiriyor, ondan sonra derecesini yükseltiyor. Sevmediği kulada bir şey vermeyebiliyor yani. Bir sıkıntı vermeyebiliyor.

Ama nasıl?

Salıverir, salıverir. Ondan sonra ansızın alır kahır perîşan eder tabii. Mesela Kârun. Böyle süslenip, ziynetlenip kavmin karşısına çıkınca, ooo herkes hayran kaldı ve dediler ki;

يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ
عَظِيمٍ

*Yâ leyte lenâ misle mâ ûtiye kârûnu
innehû lezû hazzin ‘azîm. (Kasas Suresi 79.
Âyet)*

Keşke şu Kârun'a bahşedilmiş olan zenginliklerden bizim de olaydı falan diye temenni ettiler. Ama ertesi gün eviyle beraber yere göçünce, o zaman da anladılar ki, yani böyle zalim kimselerin dünyada da hayatları hayat değilmiş, Allah'a âsî kimselerin dünyada da dünyaları şıfatlı değilmiş diye o zaman akılların başlarına geldi o temenni eden kimselerin.

Şimdi bugünkü hadîs-i şerîf'te de buyuruyor ki, Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulu severse, *İzâ ehabbellâhü abden*, bir kulu sevmişse, *iktenâhü li nefsihî*, kendisine tahsis eder. Kendisi için onu şey yapar. Kendisine kul eder. Başka bir kimseye, başka bir varlığa gönlünü bağlattırmaz. Sırf kendisine tahsis eder o kulunu sevmişse. *ve lem yüşğilhü bi zevcetin*. Zevce ile evlat ile meşgul etmez onu.

Şimdi bu hadîs-i şerîf İbn Mes'ûd *radiyallahu anh'tan* rivâyet edilmiş. Bir soruyu derhal hatıra getiriyorum. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz acaba bu hadîs-i şerîften muradı onun zevce ile çocukla meşgul etmez dedi. Severse bir kulu kendisine seçer.

Kendisine kul ittihaz eder. Başkasıyla meşgul etmez, zevceyle, çocukla, hanımla, çocukla meşgul etmez dedi. Bundan muradı acaba bekar olarak yaşatır demek mi? Böyle bir mana olabilirse de, birçok hadîs-i şerîflerde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimizin evlenmeyi teşvik ettiğini, hatta evlenmenin kendi sünneti olduğunu, kendi sünnetine tabi olmayanların kendisinden sayılmayacağını birçok hadîs-i şerîflerde bildirmiş. Yani evliliğe karşı olmak gibi bir mesele bahis konusu değil. O halde demek ki, zevcesinden ve evladından bir problem çıkarttırıp, zevcesiyle evladına onun gönlünü bağlamamak süretiyle olsa gerek diye insan hatırlıyor. Yani zevcesiyle meşgul etmez, evladıyla meşgul etmez. Yani onların peşinde böyle şey yapıp da Allah'ı unutmak durumuna düşürmez. Bazı kimse vardır, zevce peşinde düşer, her şeyi unutur. Bazı kimse vardır, evlad-ı iyalimi besleyeceğim, yetiştireceğim, bilmem ne yapacağım filan. Onun peşine düşer, Allah'a karşı vazifelerini yapamaz duruma öyle bir getirir. Öyle bir duruma getirmez.

Bir hadîs-i şerîf var yalnız. İkinci yüzyıl geçtikten sonra sizin en hayırlınız hafifü'l-hâz

olanlarıdır. Yani evladı, ailesi olmayanlarıdır demiş. Yani fitne devirlerinde, fesat devirlerinde tabi, insanın o fitne ve fesatların içinde bir kendisiyle baş edecek, bir de ailenin gailisiyle uğraşacak, onun zorluklarından dolayı böyle bir rivâyette gelmiş.

a. Zühd Sahibi Olmak

Ve diğer hadîs-i şerîf.

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا حَمَاهُ الدُّنْيَا
كَمَا يَحْمِي أَحَدُكُمْ سَقِيمَهُ الْمَاءِ

İzâ ehabbe'llâhü abden hamâhü'd-dünyâ, kemâ yehmî ehadüküm sekîmehü'l-mâe.

Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulu sevmişse onu dünyadan himaye eder. Korur.

Nasıl korur?

Kemâ yehmî ehadüküm sekîmehü'l-mâe.
Sizden birinizin hastasını sudan koruduğu gibi. Malum bazı hastalıklar vardır ki su yaramaz. Hasta onu içmek ister ama içtiği zaman mahvolur. Mesela ameliyat olur bir insan, hiç su filan vermezler. Dudakları kurur, bir gün geçer

ondan sonra işte birazcık bir soğuk bir bardak
çay verirler, onu yudum yudum içecekler.

Yani birden verse ne olur?

Bir insan hastaysa, yaralıysa, cerahati
varsa, ameliyat olduysa birden o suyu içtiği za-
man o zarar görüyor. İşte böyle hastanın böyle
zarara uğramasın diye sudan korunduğu gibi
Allahu Teâlâ Hazretleri'ni bir kulu sevdi mi onu
dünyadan korur. Dünyadan korur. Tabi dünya,
dünyadan koruması nasıl oluyor?

Yine dünya O'nun gönlünde yer etmez, dü-
nya O'nun Allah'tan meşgul etmez, alıkoymaz
manasına. Hatta dünya nedir diye tarif
etmişler. Çünkü çok geçiyor, birçok âyetlerde,
hadîs-i şerîflerde geçiyor.

Demişler ki,

كُلُّ مَا أَلْهَاكَ عَنْ ذِكْرِ مَوْلَاكَ فَهِيَ دُنْيَاكَ

*"Küllü mâ elhâke an zikri mevlâke fe hiye
dünyâke."*

Allah'ı zikretmekten seni alıkoyan, seni
Allah'a zikretmekten men eden her şey senin
dünyandır. Ne senin karşına çıkıyor da, elini

ayağını bağıyor da, aklını çeliyor da, yolunu kesiyor da, Allah'a iyi kulluk etmekten seni alıkoyuyor ise dünya odur demişler. Dünya çeşitli şekillerde olabilir. Kimisi paraya tapar. Kimisi şöhrete tapar, kimisi mevzuya tapar, kimisi makama tapar. Yani herkes bir oyuncak, bir şey bahane ile oyalanır, oyalanır. Allah'a kulluk etmesi gerekirken asıl vazifesi Allah'a iyi kulluk edip bu dünyada imtihanı başarıyla bitirmesiye, oradan garip durur, ömrü geçirir gider. Yani uğraş didin, uğraş didin. Geçtiğimiz haftalarda da bir hadîs-i şerîf geçmişti ki, insanların en çok zararda olanlarından birisi o kimse oluyor. Hem dünyaya yöneliyor, Allah'a iyi kulluk edemiyor, çalışıyor, çırpınıyor. Hem de dünyalığı da elde edemiyor.

خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ

"Hasira't-dünyâ ve'l-âhîratü"

Dünyalığı da mahvoluyor, ahireti de mahvoluyor. Onun için Allah-u Teâlâ Hazretleri dünyadan, dünyayla meşgul olmaktan o kimseyi alıkoyar. İnsanın böyle dünyaya meyletmemesi haline zühd derler. *Ez zühd-ü dünya.*

Dünya hakkında zühd sahibi olmak, yani dünyaya metelik vermemek, aldırmamak, dünyayı çalışmalarının gayesi, hedefi yapmamak.

İzhed fi'd-dünyâ, yuhibbüke'llâh. Sen dünyadan, dünyayı gönlünden çıkar. Zühd içinde ol. Allah Teâlâ Hazretleri seni sever diye bildirilmiş. Diyorlar ki peki bazı Allah'ın verdiği kulları vardı, çok dünyalığı vardı. Mesela peygamberlerden Süleyman aleyhisselam, hükümdardı. Sarayları vardı, orduları vardı, hazineleri vardı. Herkesin gıpta edeceği bir saltanatı vardı.

Nasıl oluyor?

Sonra Ebû Bekr-î Sıddîk zengindi. Hz. Osman Zinnureyn zengindi. Yani bazı böyle cennetlik olduğunu bildiğimiz, Allah'ın veli kulu olduğunu bildiğimiz kimseler var. Parası vardı. Mezhebimizin imamı, İmâm-ı Âzam zengin bir kimseydi. Ticaretle iştigal ederdi, çok malı vardı. Hatta talebelerin bir kısmını başka mesela işte çalışırken, sen o işe gitme, o işten ne kadar para alıyorsun?

Al parayı, gel benim dersime diye. Parayla tutardı yani talebesini, dünyayla meşgul olmasın diyerek ilimle meşgul olsun diye. Zengin idi. Demişler ki dünyadan maksat insanı Allah'tan meşgul eden şeydir. Eğer bir insanın kalbine girmezse yani gayesi olmazsa, gönlünü fethetmezse bir şey, o dünyalık sayılmaz.

Onun için diyorlar ki; insanın gönlü bir kayığa benzer. Bir gemiye benzer. Dünyalık da denize benzer. Şimdi bir kayığın veya geminin, düşünün, gemi suyun üstünde yüzecek, yüzmesi lazım.

Ne zaman yüzer?

İçine su girmedeği zaman. Bir yeri delik olup da içine su girmeye başladı mı, gemi su alır, su alır, su alır, ondan sonra batar. Demek ki insanın gönlüne dünya girerse, dünya arzusu, hevesi girerse, o zaman batar insan. Dünyaya metelik vermeyecek.

Gayesi ne olacak?

İlâhî ente maksûdî ve rızâke matlûbî. Yâ Rabbi! Benim maksudum Sensin. Ben senin

rızanı istiyorum. Şu dünyada başka bir muradım yok. Başka bir isteğim yok. Sen beni sev. Sen beni sev. Benden razı ol. Kâfi. Başka bir şey istemiyorum. Bütün gayretlerim, bütün çalışmalarım sırf senin rızanı kazanmak için. Namazı onun için kılıyorum. Şu sadakayı onun için veriyorum. Hacca onun için gittim. Zekâtı ondan veriyorum, orucu onun için tutuyorum. Başka hiçbir gayem yok Yâ Rabbi!. İnsanlar isterse beni sevsin, isterse kızsın, isterse beğensin, isterse beğenmesin. Kınayanın kınamasına aldırmam. İsteyen kınasın, beğenmeyen nasıl isterse öyle yapsın. Ben seni istiyorum, senin rızanı istiyorum. Gaye böyle olacak yani. İnsan bu gayede olduktan sonra o kimseye dünyanın malının çok olması zarar vermez. Dünya malının zararlı olması, evin barkın zararlı olması, insanı Allah yolundan alıkoymasındadır. Eğer bir insanın ailesi, hanımları, çocukları, kabilesi, kavmi, bozulmasından korktuğu ticareti, içine girip de o sevgi sefa sürdüğü köşkleri, evleri, apartmanları Allah yolunda cihad etmekten daha sevgiliyse, o zaman o fâsık bir insandır, âyet-i kerîmelerde bildirildiğine göre. Onun başına

gelecek olan felaketleri o beklesin deniliyor âyet-i kerîmede.

Demek ki bunlar olabilir insanda ama bunları icabında Allah yolunda verebilecek ve bunlardan dolayı Allah yolundan kendisi alıkolmayacak, kalmayacak yani hak yolunda çalışmaktan kalmayacak. Ölçü hesap bu, buna göre yapılması lazım. Bu hadîs-i şerîflerin de bu tarzda anlaşılması uygun olur.

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا أَغْلَقَ عَلَيْهِ أُمُورَ الدُّنْيَا
وَفَتَحَ لَهُ أُمُورَ الْآخِرَةِ

*İzâ ehabbe'llâhü abden eğleka aleyhi
ümûra'd-dünyâ, ve feteha lehû ümûra'l-
âhirati.*

Yine Allah'ın Teâlâ Hazretleri bir kulu severse, sevmişse, ona dünya işlerinin kapısını kapar ve ahiret işlerinin kapısını açar. Yani dünyaya yöneldikçe sıkıntılar, zorluklar, zorluklar. Ahirete yöneldikçe kolaylıklar, kolaylıklar. Allah hâlâ belli ki istiyor ki, o kulu o tarafa gitmesin, ahirete yarayacak işler yapsın da, sevdiği, razı olduğu bir kul olarak kendine kavuşsun, sevaplar kazansın. Onun için bir şeyi

isterken peşine ille demeyin. Yani şöyle olsun ille, istemeyin.

Nasıl isteyin?

Yâ Rabbi! Bu benim için hakkımda, benim hakkımda hayırlıca, hayırlı ise onu bana ver, hayırlı değilse verme. Hayırlı olan şeyi ver, hayırlı olmayanı verme. Peygamber Efendimiz'in zamanında Medine-i Münevvere'de bir kişi vardı. Gelip Peygamber Efendimiz'e şikâyet ederdi. Dedi ki bir kere-sinde;

Yâ Resûlallah!

Ben fakirim, dua et bana da Allah bana zenginlik versin, malım çok olsun. Ona dedi ki;

Ey filanca! Şükrünü eda edebildiğin bir miktar mal, senin çok mal sahip olmandan senin için daha hayırlıdır, gel bunu isteme. Haline şükret, razı ol. Tabi bir nasihat duyunca gitti. Aradan bir zaman geçti, gene geldi.

Yâ Resûlallah! Dua et ben zengin olayım. Biliyor duasının makbul olduğunu. Resûlullahın duasının makbul olduğunu biliyor. Zenginlik istiyor.

Yâ Resûlallah! Benim için hayırlı olanı ih-san etsin Allah diye dua et demiyor da.

Yâ Resûlallah! Dua et de benim malım çok olsun diyor. Resûlullah bir gün min-berdeydi. Bedevi'nin birisi kalktı dedi ki:

Yâ Resûlallah! Kırıldık dedi kıtlıktan, hayvanlarımız ölüyor, yağmur yok, bir şey yok, dua et de yağmur yağsın dedi. Peygamber Efendimiz elini açtı, dua etti, yağmur başladı. Yağdı, yağdı, yağdı, o kadar yağdı ki, bir da-haki hafta aynı şahıs kalkıp da Yâ Resûlal-lah! Dua et de artık yağmur kesilsin deyinceye kadar yağdı. Duası makbul. Onun için geliyor diyor ki, Yâ Resûlallah! Dua et zengin olayım. Dedi ki ey Filanca! Şükrünü eda edebileceğin az mal, senin için şükründen aciz kalacağın, seni yoldan çıkartacak, baştan çıkartacak, hatta alıkoyacak, çok maldan daha hayırlıdır, gene gitti. Nihâyet üçüncü sefer gene geldi, dedi ki Yâ Resûlallah! Dua et ben zengin olayım, malım çok olsun. Yâ Rabbi! Bu zata istediğini ver dedi Peygamber Efendimiz. Onun üzerine o şahsın hayvanları çoğalmaya başladı. Çok çok doğurmaya başladı, üremeye başladı, ölmemeye başladı, beslenmeye

başladı, sürüsü genişlemeye başladı. Genişlemeye başlayınca da tabi o zaman onlara bakmak gerekti. Bakmak gerekince camiye seyrek gelmeye başladı şahıs. Sorardı Peygamber Efendimiz falanca, nerede?

Yâ Resûlallah! İşte hayvanların çok da onların işleriyle meşgul oluyor. Davarlarıyla, sürüleriyle meşgul oluyor. Arada sırada gelebiliyor. Bir zaman geldi, Medine'nin otlakları, otları, kâfi gelmemeye başladı. Sürülerini alıp daha uzak yaylalara, otları bol yerlere götürmesi gerekti. Arada sırada görünmeye başladı. Peygamber Efendimiz sorardı, nerede falanca?

Yâ Resûlallah! Sürülerini aldı, filanca yere gitti, onlarla meşgul oluyor. Yazık oldu ona diye söylerdi. Nihâyet bir zaman sonra zekât âyeti nazil oldu.

أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ

Emvâlihim sadekaten tütahhiruhüm.
(Tevbe Suresi 103. Âyet)

Onların mallarından, onların mallarını temizleyici zekâtı al ve şey diye âyet-i kerîme

nazil olunca, Peygamber Efendimiz o emir üzerine, Allah'ın emri üzerine bütün Müslümanların zekât vermesi gerektiğini bildirdi. Her yerlere haberci saldı. O şahısa da bir kişi gitti.

Dedi ki âyet-i kerîme nazil oldu. Resûlullah sana haber gönderdi benimle. Sen malından şu kadarını, koyundan şu kadarını, deveden bu kadarını, sığırdan bu kadarını zekât olarak vermek zorundasın. Farz oldu bu diye. O şahıs da veremedi o paraları. O malları veremedi. Ters muamele etti kendisine gelen şahsa. Ve o şahıs da geldi.

Yâ Resûlallah! Böyle böyle diyor. Kırıldı Peygamber Efendimiz darıldı. Yani Peygamber Efendimiz'in duası ile malları o kadar çok oluyor. Ondan sonra malının zekâtını vermekten dahi bir kaçınır bir duruma gelmiş oluyor. Tabi o hal üzere bir daha Peygamber Efendimiz'e ona hiç kimseyi göndermedi.

Allah'ın kimsenin malına, parasına ihtiyacı mı var?

Kulların Allah'a ihtiyacı var. Kulların Allah'a kendi kulluklarını arz edip de onun

rızasını kazanmaya ihtiyacı var. Bize farz kıldığı her şey, bizim için hayırlı olduğundan farz kılmış. Biz namaz kılıyoruz da Allah ihtiyacı mı var bizim namazımıza?

Bize faydası var. Biz zekât veriyoruz. Allahu Teâlâ Hazretleri alemlerden müstağni. Zaten parayı da veren o. Zenginliği de veren o. Biz onunla ecir kazanıyoruz, cemiyetimiz düzen içinde oluyor. Fakirle zengin arasında bağlantı oluyor, muhabbet oluyor. Bak başka memleketlerde komünizm geldi. Bir affet olarak şey yaptı, bizim memlekete giremiyor.

Neden?

Bizim memleketin zengini başka memleketin zengini gibi değil, fakiri başka memleketin fakiri gibi değil. Bizim memleketin zengini bizim dinimizden aldığı terbiye dolayısıyla merhametlidir. Biraz parası eline geçti mi zekâtını verir, sadakasını verir, Ramazan'da vesaire de elini açar, biraz da daha yaşlandı mı ha bir cami yaptırayım, ha bir çeşme yaptırayım, ha yolu yaptırayım, köyün şu işini göreyim falan diye hayrata da elini açar. Fakiri de, fakiri de, şeydir, rızkı Allahu

Teâlâ Hazretleri ihsan ediyor insana der, kuldandan istemeye tenezzül etmez. Böylece onda ona karşı bir kıskançlık olmaz. Ötekisi de ona karşı bir tepeden bakma olmaz. Arada muhabbet oluyor. Zekât bizim için önemli. Yani o muhabbetin olması bakımından önemli. Neticede o şahıs zekâtı vermedi. Peygamber Efendimiz ahirete irtihal etti. Ondan sonra Ebû Bekîr Halife oldu. Ebû Bekîr halife olunca gönlü oldu beyin, o zaman zekât malını göndermeye kalktı ama, Ebû Bekr-î Sıddîk onun malını reddetti ona.

Dedi ki Resûlullah'ın almadığı bir malı ben nasıl alırım?

İstemem, kabul etmem dedi. Resulûllah'ın almadığı bir malı ben nasıl alırım diye reddetti. Almadı. Halbuki aynı Ebû Bekr-î Sıddîk'a demişlerdi ki bazı kabileler, Peygamber Efendimiz vefat edince; bu zekâtı bizden isteme, namaz kılmaya devam edelim, zekâtı kaldır. Zekât vermeyeceğiz demişlerdi. Tabi zekât Allah'ın farzlarından bir farz, namaz da Allah'ın farzlarından bir farz. Aralarında fark yok. Allah'ın emri olmak bakımından eşit. Zekâtı vermeyelim de namaz kılalım

deyince Tabi ashâb-ı kirâmdan da bazı kim-seler acaba böyle olabilir mi? Üstüne varırsak şimdi bunlar daha da beter mi olur?

Kavga gürültü mü çıkartırlar diye düşünüyorlardı. Ama Ebû Bekr-î Sıddîk, o halim, selim zat-ı muhterem dedi ki; Resûlullah zamanında ne veriyorsanız bir kuruş eksik verseniz sizinle harp ederim. Hepsini vereceksiniz. İslâm'ın emirleri şey kabul etmez dedi. Hepsini de icabında vermeyenlerle harp etmeye kalkıştı fakat yine de O şeyden dö-nmedi. Şimdi ötekiler için öyle hareket eden Ebû Bekr-î Sıddîk bu şahıstan almadı zekâtı. Çünkü Resûlullah'ın almadığı şeyi nasıl alabilir?

Bak bu gösteriyor ki, demek ki mal için değilmiş kavgası, farz içinmiş. Farzın yerine gelmesi içinmiş. Netice itibariyle o şahıs işte Hazreti Ömer zamanında bile öldü gitti artık hesabı Allah'a ait. Demek ki malın hayırlısını istemesi lazım insanın. Allah'ın varlığı.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ
رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ
وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ
لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَّجْتَهُ
وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا
يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

*Lâ ilâhe ille'llâhü'l-halîmü'l-kerîm.
Sübhâne'llâhi Rabbi'l-arşı'l-azîm. El-hâmdü
lillâhi rabbi'l-âlemîn. Es'elüke mûcibâtî
rahmetike ve azâime mağfiratike ve'l-
ğanîmete min külli birrin ve's-selâmete min
külli ismin lâ teda' lî zenben illâ ğafertehû ve
lâ hemmen illâ ferrectehû, ve lâ hâceten hiye
leke ridan illâ kadaytehâ yâ erhame'r-
râhimîn.*

Eğer bizim hacetimiz, bizim duamız, bizim senden talep ettiğimiz, istediğimiz şey, dileğimiz senin rızana uygunsa ve bize de müsaitse, bizim için de hayırlı olacaksa o zaman ver. Eğer senin rızana aykırı bir şey istiyorsak verme, eğer bize zarar olacaksa verme diye duamızda onu öyle şartlı olarak

dua ediyoruz her zaman. İşte dünyayı böyle Allah'ın vermemesi meselesi bu.

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا قَذَفَ حُبَّهُ فِي قُلُوبِ
الْمَلَائِكَةِ وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا قَذَفَ بُغْضَهُ فِي
قُلُوبِ الْمَلَائِكَةِ ثُمَّ يَقْذِفُهُ فِي قُلُوبِ الْإِنْسَانِ

İzâ ehabbe'llâhü abden.

Bu hadîs-i şerîfte de Allah bir kulu seversen neticesi ne olurmuş?

Onu anlatıyor Peygamber Efendimiz. *İzâ ehabbellâhü abden.* Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulu severse. *Kazefe hubbehû fî kulûbi'l-melâiketi.* O kulun sevgisini meleklerin kalplerine birdenbire atar. Meleklerin kalbinde onun sevgisi hasıl olur. *Ve izâ ebğadallâhü abden.* Ve Allahu Teâlâ Hazretleri bir kula buğz ederse, sevmezse o kulu, *kazefe buğdahû fî kulûbi'l-melâiketi,* onun kızgınlığına ola olan buğzu, meleklerin kalbine birdenbire yerleştirir, belirtir, orada şekil eder.

Sümme yekzüfuhû fî kulûbi'l-âdemiyyîne. Sonra Âdemoğullarının kalplerine de onları bu

sevgi veya nefreti, buğzu ilkâ eder. Şimdi buradan anlaşılıyor ki, Allahu Teâlâ Hazretleri bir kulunu sevdi mi meleklerine sevdiriyor.

Melekler de sevdiler mi?

Melekler Âdemoğulları için dua ederler. Birçok hadîs-i şerîflerde onlar için istiğman ettikleri, dua ettikleri rivâyet edilmiş. O masum meleklerin, mukarreb meleklerin, onlar hakkındaki duaları da Allahu Teâlâ Hazretleri makbul bir dua olarak kabul ediyor. Yani Allah'ın melekleriyle insan bir muhabbet bağlantısıyla bağlanmış oluyor. Allah bir kulu sevdi mi meleklerine de sevdiriyor. Kızdığı zaman da meleklerine de ona ait bir kızgınlık veriyor. Ondan sonra da bu sevgi veya kızgınlık Âdemoğullarının gönüllerine de yayılıyor.

Ne demek?

Yani Allah bir kulu sevdi mi sonunda bütün insanlar da onu sevmeye başlar. Bütün insanların gönlünde de ona karşı bir muhabbet belirir... Bir kuluna kızdı mıydı da bütün insanların gönlünde ona karşı bir buğz, bir kızgınlık, bir adâvet peydah oluyor.

Demek ki buradan da anlaşılıyor ki, Müslümanların sevdiği kimse iyi kimsedir, Müslümanların buğz ettiği kimsenin vay haline. Müslümanları kızdıran, müslümanların sevmediği bir kimsenin hali ahirette harap. Çünkü Allah müslümanları şahit sayacak. Yani Müslümanları kızdırmak iyi bir şey değildir yani. Allah'ın sevdiği kulları kızdırmak iyi bir şey değildir.

b. Sabır ve Teslimiyet

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ فَمَنْ صَبَرَ
فَلَهُ الصَّبْرُ وَمَنْ جَزَعَ فَلَهُ الْجَزَعُ

İzâ ehabbellâhü kavmen ibtelâhüm.

Allahu Teâlâ Hazretleri bir kavmi, bir topluluğu, bir taifeyi, bir grubu severse, sevmişse, ibtelâhüm. Onlar çeşitli imtihanlarla, sıkıntılarla imtihan eder, müptelâ eder.

Fe men sabera felehü's-sabru. Kim bu müptelâlıklara, bu belalara, bu sıkıntılara sabrederse, o zaman ona sabredenlere verdiği yüksek ecirleri ihsan eder.

Ve men cezi'a felehü'l-ceze'u. Kim de sabır göstermez, feryad-u figan eder, ahu ah ederse, o zaman da ona o sabırsızlığın, o taşkınlığın, o itirazın günahını yükler.

Demek ki Müslümana düşen bir müptelâlık geldiği zaman, müptelâlık geldiği zaman, başına bir bela, bir sıkıntı geldiği zaman şikâyet etmemelidir.

Büyük Osmanlı şairi, Kemal Paşazâde diye tanınan şahıs diyor ki;

*Size benden nasihat olsun kim gam eriş-
tikde etmeyin feryâd*

*İki türlü zarar mukadderdir dedi bu iş
içindedir üstâd*

*Evveli bu kim dost gamdan ölür, âhiri bu
kim düşman olur şâd.*

Başına bir dert, bela geldiği zaman diyor, sakın feryat etme. Çünkü bunun içinde iki çeşit zarar vardır, bu feryâd-u figan etmekte.

O zarardan bir tanesi nedir?

Düşmanın sevinir, ha falanca başına dert geldi, bak oh ne a'la falan diye düşmanın

başlar şamata etmeye başlar, hoşuna gider. Dostun da kahrolur, üzüdür. vah zavallı ne hale geldi falan diye. Üzüntüden üzüntüye düşer. Onun için bir insanın başına bu sıkıntı geldiği zaman biraz müslümanım... Yolda gidiyor, bir bakmış bir kadın, birisi saç başıyor diyor. Dövünüyor, feryad-u figan ediyor. Gitmiş, ey kadın demiş, Allahu Teâlâ Hazretleri sabredenleri sever, sabreyle falan demiş. Tabi sen benim başıma ne geldiğini biliyor musun bilmem ne bir sürü laf söyleyince, bakmış laf anlayacak bir insan değil, yürümüş gitmiş. Arkasından sahabeden bazıları o kadar demişler ki, sen kiminle konuştuğunu biliyor musun?

Yok bilmiyorum. Ya bu Resûlullah demişler. Eyvah hemen koşmuş peşinden.

Yâ Resûlallah! Affedersin ben senin Resûlullah olduğunu bilemedim terbiyesizlik ettim filan diye özür diler. O zaman diyor ki ey filan kadın, ey kadın neyse; es-sabru *inde's sadmetül-ûlâ*. Sabır bela ilk geldiği zaman olur. İlk anda kendini, derleyip toplayıp sıkı durursan, o sıkıntı karşısında sabredersen büyük ecir alırsın. Bak Kur'an-ı Kerim'de buyruluyor ki;

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

Inne'llâhe me'a's-sâbirîn. (Bakara Suresi 153. Âyet)

Allah sabredenlerle beraberdir. Ne güzel bir şey. Sabredenlerle beraberdir. Yani Allah seviyor da onunla beraber oluyor. Onun için bizim dinimizin iki esaslı duyguya dayandığı söylenmiştir hadîs-i şerîflerde. Bir sabır duygusuna, iki şükür duygusuna. İki esaslı duyguya dayanıyor bizim dinimiz. Bir sabır.

Niye sabır?

İbadete sabır, sıkıntılara sabır, Allah yolunda başa gelecek dertlere, gamlara, kederlere, ezalara, cefalara sabır. Yolundan dönmemek hususunda böyle sebat göstermek filan. Hep bunlar sabır. Sabah namazına kalkmak, Ramazan'da oruç tutmak, hac yolculuğunun cefasını çekmek, arkadaşının dertlerine, sıkıntılarına tahammül etmek filan. Hep sabır. Bir de şükür. Allahu Teâlâ Hazretleri'nin verdiği nimetleri düşünerek el-hamdülillah, çok şükür ya Rabbi, çok şükür bana bunu verdin. Bak öteki kardeşim de o

yokken ne güzel halim falan diye. Yarısı, dinin yarısı şükürdür, yarısı sabırdır demişler. Yani çok önemli iki duygudan birisidir. Demek ki insanın başına bir bela geldiği zaman, bir bela geldiği zaman sabredecek. Sabrettiği zaman da Allah ona sabredenlerin ecrini verecek.

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

Innemâ yuveffâ's-sâbirûne ecrähüm bi ğayri hisâbin. (Zümer Suresi 10. Âyet)

Allah sabredenlere ecrini bi gayri hesap veriyor. Yani hesaba sığmayacak kadar çok ecr veriyor. Onun için sabredenlerden olmaya gayret etmek lazım. Tabi başta dert, gam, keder, bela yokken gam, keder, bela istenmez Allah'tan.

Yâ Rabbi! Sen bana başıma belaları yağıdır, ben de sabredeyim çok ecir kazanayım. Yok. Böyle bir mantık yok İslâmiyet'te. Gam istenmez, keder istenmez, hastalık istenmez, sıkıntı istenmez.

Ya ne istenir?

Bir kimse bir dua edecekse, bir şey isteyecekse Allah'tan afiyet istesin. Yâ Rabbi! Sen bana afiyet ver. Dünyada da afiyet, ahirette de afiyet ver.

Bunun manası ne?

Hem beni her türlü sıkıntıdan, üzüntülerden koru, hem de vücuduma sıhhat ver demek. Afiyetin iki çeşidi var. İki tarafa da şumulu var. Hem bedene sıhhat, hem ruha selamet ve saadet. Onun için bir şey istediğin zaman Allah'tan afiyeti isteyeceğini hadîs-i şerîfte tavsiye edilmiş. Ama afiyeti isteyip dururken, herkes böyle ister tabi de, isteyip dururken başına bir sıkıntı gelmişse, bil ki Allah'tan geldi, sabredersen çok büyük ecir alırsın. Çok büyük sevaplara nail olursun. İşte imtihan geldi, fırsat ele geçiyor. Sabret, büyük ecirleri kazan. Bu hale teslimiyet derler. Allah'ın kazasına takdirine rıza göstermek derler. Kazaya rıza derler. Tasavvufun da yüksek bir mertebesidir bu kazaya rıza göstermek. Yani Allah'ın kendisine nasip ettiği şeylere razı olmak çok yüksek bir mertebedir. Hatta bazı kimseler bu bakımdan demişler ki ben Allah'tan dua bile istemem. Bir şey istemem.

Neden? O nasıl isterse öyle yapsın demişler. Doğru değil ama yani bazıları bu kanaate gelmişler. Bizim büyüklerimiz, imamlarımızın kanaatine göre dua da ibadettir.

Madem Kur'an-ı Kerim'de,

أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

Üd'ûnî estecib leküm. (Mü'min Suresi 60. Âyet)

demiş, dua etmek iyidir. Ama bazılarda kazaya, takdire, rızâ duygusu o kadar kuvvetli ki, içinden dua bile etmem diyor yani. Öyle diyen âriflerde var. Hatta birisine demişler ki, ya dua et, ihtiyar et, iste. Ben bir şey istemem diyor. Ya iste. İstemem. İste. İstemem. Sonra da diyor ki eğer çok iste dersen hiçbir şey istememeyi isterim diyor. Yani yine döndürüp aynı noktaya getiriyor işi. Bazısı öyle yapmışlar. Şimdi kadere rıza hususunda bir hadîse, bir kitapta okumuştum ki, adamın birisini yakalamışlar. Hani bazen suçlu olmadan da insan böyle adli hatalar oluyor, hapislere giriyor ya, yakalamışlar, herhalde casus mu sandılar, daha başka bir şey mi, nasıl olduysa,

kafasını kesmeye hükmetmişler, öldürülecek.. Celladın yanına doğru giderken, ne adamlar gelmiş geçmiş, diyor ki kendi kendine, Ey nefsim! Kendi kendine konuşuyor. Bir taraftan celladın yanına doğru götürüyorlar, bir taraftan da kendi kendine diyor ki, Ey nefsim! Söyle bakalım, sen eskiden tasavvuftan bahsederdin. Efendim, Allah'ı sevmekten bahsederdin. Allah yolunda, Allah'tan gelen cefalara, efendim, sabretmekten bahsederdin. Allah'ın kazasından, kaderinden, takdirinden, rıza göstermekten, teslim olmaktan bahsederdin. Şimdi bak seni cellada götürüyorlar. Biraz sonra kafanı kesecekler. Söyle bakalım.

Yine aynı durumda mısınız?

Yine razı mısınız?

Allah'ın kazasına, takdirine razı mısınız?

Şöyle bir dinlemiş, içine bakmış. Tabii. Ne olacak?

Allah böyle takdir etmiş. Ölürsem yok olmuyor ya insan. Ahirete gidiyor. Herkes gidecek Allahu Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna. Razıyım. İçinden öne bir razıyım diye bir şey

gelmiş. Şu Allah'ın işine bak ki imtihana, o anda suçsuzluğu anlaşılmış. Hadi gel demişler, sen suçsuzmuşsun, döndürmüşler şeyi yoldan, kafası kesilmekten kurtulmuş. Yemin ediyor, vallahi diyor, o hadîseden halâsıma sevinmiyorum, o andaki ihlâsıma seviniyorum hâlâ diyor. O hadîseden kurtulduğuma sevinmiyorum, o andaki o cevabı verdim ya içimden, o hale de razıyım. Madem Allah onu takdir etmiş, pekala ona da razıyım dedim ya, ona seviniyorum hâlâ diyor. Vallahi ölümden kurtulduğuma seviniyorum, o andaki ihlâsıma seviniyorum diyor. İşte kazaya rıza, teslimiyet, sabır böyle. Hastalığa sabrederse bir insan, bir insan böyle bir hadîs-i şerîfte geçiyor ki, malında veya ailesinde, çoluk çocuğunda veyahut da bizzat kendi vücudunda bir derde uğrar da, ona güzel bir sabır gösterirse, Allahu Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz vasıtasıyla bize bildirmiş ki, ben o kulum için hesap defterini açıp hesap etmekten, onun amellerini teraziye koyup tartmaktan utanırım.

Yani ne demek?

Geç kulup, hadi sana hesap yok, sen dünyada biraz sıkıntı çektirdim sana, imtihanı kazandın, geç hesapsız cennete gir diyecek Allah.. Onun için sabra çok dikkat edeceğiz, dinimizin yarısı yani. Din, dindarlığımızın yarısı sabır duygusuna dayanıyor. Onun için arkadaşının ezasına sabret. Başına gelen sıkıntılara sabret. İslâmi ibadetleri yapmakta biraz sıkıntılara sabret. Biraz uykusuzluğa sabret. Biraz efendim fazla namaz kılmaya şey yap. İlimleri öğrenmek, Allah'ın rızasını kazanmak hususunda ter dökmekte, çekilen cefalara, sıkıntılara sabret ki büyük ecirler alsın.

c. Sevilen Kullar Arasında Olmak

Diğer hadîs-i şerîf.

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا نَادَى جِبْرِيلَ: إِنِّي قَدْ
أَحْبَبْتُ فَلَانًا فَأَحِبَّهُ " فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ
ثُمَّ تَنْزِلُ لَهُ الْمَحَبَّةُ فِي أَهْلِ الْأَرْضِ فَذَلِكَ
قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴾
وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا نَادَى جِبْرِيلَ: إِنِّي قَدْ

أَبْغَضْتُ فَلَانًا فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ
ثُمَّ تَنْزِلُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِي الْأَرْضِ

İzâ ehabbellâhü abden nâdâ Cibrîle. Bir kulu Allahu Teâlâ Hazretleri sevmişse Cebrail'e nida eder.

Der ki: *Innî kad ehbebtü fülânen fe ehıbbehû.* Ben filanca kulu sevdim Ey Cebrail! Sen de sev onu.

Fe yünâdî fi's-semâi. Cebrail de onun üzerine bütün semâ ehline seslenir. Allahu Teâlâ Hazretleri filanca kulu sevmiş, siz de sevin ey semâ ehli diye.

Sümme tenzilü lehü'l-mehabbetü fî ehli'l-erdi. Göktekiler de severler, sonra muhabbet, onun için olan muhabbet yere de iner.

Fe zâlike kavlüllâhi teâlâ: İnne'llezîne âmenû ve amilü's-sâlihâti seyecalü lehümü'r-rahmânü vüdda.. Bu filanca âyet-i kerîmenin manasıdır diyor Peygamber Efendimiz.

Âyet-i kerîme şu;

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

Inne'llezîne âmenû ve'amilü's-sâlihâti.
(Meryem Suresi 96. Âyet)

Muhakkak ki iman edenler, ondan sonra sâlih amel işleyenler, güzel işler yapanlara.

Seyec'alü lehümü'r-rahmânü vüddâ.
(Meryem Suresi 96. Âyet) Allah onlar için sevgi yaratacak. Sevgi hasıl edecek. İşte böyle olacak.

Yâ Cebrail! Ben falanca kulumu sevdim, sen de sev diyecek. O da semâ ehline se-vilecek. Semâ ehli sevecek. Ondan sonra yer ehline inecek muhabbet. Yerdeki sevecek.

Ve izâ ebğadallâhü abden. Yine Allah-u Teâlâ Hazretleri bir kula buğz ederse, nâdâ Cibrîle, Cebrail aleyhisselam'a seslenir. *İnnî kad ebğaddü fülânen.* Ben filanca kuluma buğz ettim, kızdım der. *Fe yünâdî fi's-semâi.* Ce-brail aleyhisselam da semâda seslenir. Allah filancaya buğz etmiştir siz de buğz edin diye.

Sümme tenzilü lehü'l -beğdâü fi'l-erdi.
Sonra ona karşı olan kızgınlık, buğzu, adâvet

yeryüzüne iner. Bütün bu hadîs-i şerîfler sahih olarak, hasen ve sahih hadîs olarak Tirmizî de vardır diye altında izahat var.

d. Allah İçin Sevmek

إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُعْلِمْهُ أَنَّهُ يُحِبُّهُ

İzâ ehabbe ehadükün ehâhü fe'l-yü'limhü ennehû yühibbühû.

Ebû Davûd, Tirmizî'de, Ahmet b. Hanbel'de ve Buhârî'de mevcut olan hasen ve sahih bir hadîs-i şerîf. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri buyuruyor ki, sizden biriniz bir kardeşini severse, buradaki kardeşten murad nedir?

Din kardeşidir. Yani bir başka müslümanı sizden biriniz severse, *fe'l-yü'limhü ennehû yühibbühû*, onu sevdiğini ona haber versin, bildirsin. Bildirsin, onun sevdiğini bildirsin. Uzaktan uzağa böyle bir sevme tarzında değil de sevgisini ona bildirsin. Şimdi bu sevgiyi bildirmek meselesi tabii birkaç şekilde olur. Bir gidersin, Selamun Aleyküm kardeşim ben seni Allah için seviyorum dersin. Ben seni Allah için seviyorum dersin. Sevgiyi bildirmek bir böyle olur. Bir de hareketleriyle olur. Yani Ona

karşı davranışlarıyla, ona karşı yaptığı muamele ile, verdiği hediyelerle, hizmetine koşmakla, yardımcı olmakla belli eder. Yani lisân-ı hâl ile insan hiç konuşmasa bile bir kimseye sevdiğini belli eder. Bakışından belli olur. Dertli olan bakışından bellidir dedikleri gibi. Bakışından sevdiğini belli eder. Yumuşak bakar bakarken, kaşlarını çatık bakmaz. Ondan sonra hizmetine koşar, pervane gibi etrafında dolaşıp sevdiğini bildirir. Burada *fe'l-yü'limhü*, ona bildirsin diyor. Bildirmek yerine, bildirsin diyecek yerine de söylesin diyebilirdi. Ona sevdiğini söylesin diyebilirdi Peygamber Efendimiz. Bildirsin dediğine göre demek ki söylemekten başka usulleri de kullanarak bir insan Müslüman kardeşinin sevdiğini ona ihsas ettirecek, duyuracak. Evine çağırarak, hediye verecek, hizmetine koşacak, etrafında pervane gibi dolaşacak, yüzüne güler yüzüne bakacak, elini sıkacak, musâfaha edecek, tatlı dilde halini hatırını soracak. Muhammed b. Sîrîn'in hakkında dün bir menkabesini okuduk. Rahmetullahi aleyh. Birisine demiş ki, nasılsın?

O da demiş ki, 500 dirhem borcu olan ve kalabalık bir aile efradı bulunan bir insan nasıl olabilir?

Onu duyar duymaz. Muhammed b. Sîrîn gitmiş evine, bin dirhem getirmiş, al demiş şu bin dirhemi. Beş yüzüyle borcunu öde, beş yüzüyle de ailenin ihtiyacını gör demiş.. Demek ki nasılsın?

Lafta kalan bir şey değil. Nasılsın deyip şey yapmıyor.

Nasılsın?

Nasıl olduğunu o söyleyiverince, o zaman ona göre tedbir de almak suretinde. Yani elimizde bir muhabbet imkanı var. Bu dünya geliyor geçiyor her şey, her şey boş. Düşmanlık edersen sonunda pişmanlık duyarsın. Düşmanlık edeceğine affedin, affet, sabret. Söyleyecek yerde söyleme, yutkun. Peygamber Efendimiz'den bir hadîs-i şerîf nakledilmiş ki, haklı olduğu halde münakaşa'yı terk edene cennetin â'lâsında bir köşkü tekessür ediyorum ben. Çata çata çata çata söyledim, münakaşa ettin, münakaşa da yendin, oh kalbin rahat ama ahbaplık gitti,

onun kalbi kırıldı, artık bir daha o senin yanına yanaşamaz. Kızgınlıklar, adamakıllı gerginleştirdi, ahbablık imkanı kalmadı. Halbuki susuversen, haklı olduğun halde münakaşa'yı terk edenin, cennetin yüksek yerinde bir köşkü garanti ediyorum diyor Resûlullah Efendimiz. Biraz böyle, biraz böyle fedakârlık tarafıyla hareket edersek muhabbetleri takviye ederiz inşaallah. Sevdiğimize de sevdiğimizi bildirireceğiz. Yani öyle uzaktan uzağa böyle bir resme bakıp da seviyormuş gibi, o tarzda sevme olmayacak. Müslüman, Müslümana sevdiğini belli edecek davranışlarıyla, sözleriyle, halleriyle, hareketleriyle. Bir hadîs-i şerîf daha.

إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فِي اللَّهِ فَلْيُعْلِمْهُ
فَإِنَّهُ أَبْقَى فِي الْأُلْفَةِ وَأَثْبَتُ فِي الْمَوَدَّةِ

İzâ ehabbe ehadüküm ehâhü fi'llâhi fe'l-yü'limhü.

Bu da aynı manada. Sizden biriniz Müslüman kardeşini Allah yolunda kardeş edindiği kimseyi sevmişse sevdiğini ona bildirsin. Çünkü *fe innehû ebkâ fi'l-ülfeti*. Böyle

bildirdiği zaman arada ülfet daha devamlı olur. Bildirmezse o senin sevgini anlayamazsa soğukluk devam edenr bir kaynaşma olmaz. Ülfetin devam etmesi için ve sevginin sağlamlaşması için daha uygundur.

إِذَا أَحْبَبْتَ رَجُلًا فَلَا تُمَارِهِ وَلَا تُجَارِهِ
وَلَا تُشَارِهِ وَلَا تَسْأَلْهُ عَنْهُ أَحَدًا فَعَسَى
أَنْ تُوَافِيَ لَهُ عَدُوًّا فَيُخْبِرَكَ بِمَا لَيْسَ فِيهِ
فَيُفَرِّقَ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ

İzâ ehbebe racülen. Bir kimseyi sevmişsen sevdiysen, *felâ tûmârihî*, onunla münakaşa etme. Münakaşadan kârlı çıkan yoktur. Münakaşa edersin, kârlı çıkmak bahis konusu değil, yenersin. Yenilen insanın nefsi var. Nefsi var, o yenildiğinden dolayı sen onu yendin diye sana teslim olmaz. İçinden sana düşman olur. Onun için münakaşa kapısı açma, münakaşa etme diyor. Bir kimseyi seviyorsan onunla münakaşa etme. Muhafakat et. Uyum içinde ol, peki diyiver ses çıkartma.

Ve lâ tûcârihî. Ona zulmetme. Seviyorsan zulmetme.

Ve lâ tüşârrihû. Ona şerrin dokunmasın, zararın dokunmasın.

Ve lâ tes'elhu anhü ehaden. Sakın onun hakkında bir başkasından haber sorma.

Falanca kimse hakkında ne dersin?

Neden?

Fe asâ en tûvâfiye lehû adüvven, fe yühbirake bimâ leyse fîhi, fe yüferrika mâ beyneke ve beynehû. Belki onu sevmeyen bir kişiye tesadüf etmişsindir de, onun hakkında haber sorunca, o da efendim onda olmayan bazı şeyleri söyleyip seninle onun arasını açar. Onun için sorma. Sormamayı tercih et. Kapalı kalsın, örtülü kalsın. Sen seviyorsun ya, varsın kusurlu olsa bile sen onun kusursuz bil, millet teftişi, müfettiş misin?

Ne olacak müfettişlikten bir fayda yok ki.

Bir hadîs-i şerîf daha okuyup bitirelim bahsimizi.

Bu çok mühim bir mesele. Yani biz Allah yolunda kardeşlik etmenin sevabı çoktur. Allah Teâlâ Hazretleri iki kardeşten birisi

cehenneme girerse ötekisini cehennemden onun hatırı için çıkartacak. Cennete ikisi de girmişse, birisi yüksek mertebedeysen kardeşler birbirlerinden ayrı kalmasın diye derecesini onun yanına çıkartacak. Yani layık olmadığı dereceye sevdiği kardeşi dolayısıyla çıkacak. Onun için Allah yolunda kardeşlik etmeye, muhabbet beslemeye, kardeş olmaya, dostluk etmeye dikkat edelim. Bunun da usulünü burada söyledi Peygamber Efendimiz. Münakaşa yapmak yok. Zulmetmek, haksızlık etmek yok. Efendim, şerrini dokundurmak yok ona. Ve onun hakkında başkasından haber sorup da hoş gitmeyen bir durumunu vesairesini öğrenmek de tavsiye edilmemiş. Muhabbetin devam etmesi için.

e. Tevbe ve Affedilme

Şimdi son hadîs-i şerîfi okuyoruz bu akşam ki.

إِذَا أَحْدَثْتَ ذَنْبًا فَأَخْدِثْ عِنْدَهُ تَوْبَةً
إِنْ سِرًّا فَسِرًّا وَإِنْ عَلَانِيَةً فَعَلَانِيَةً

İzâ ehdeste zenben fe ehdis 'indehû tevbeten. İn sırran fe sırra, ve in âlaniyeten

fe âlâniyeten. Bir günah işlemişsen, insanoğlu hani bazen hata ediyor, ayağı sürçüyor, hatalı, günahlı bir şey yapmış olabiliyor ya, ne yapacak şimdi?

Onun arkasından hemen bir tevbe eyle. Yaptın, oldu, bitti bir kere, olan olmuş, o zaman arkasından bir tevbe eyle. Gizli bir günah işlemişsen gizlice tevbe eyle. Âşikâr bir günah işlemişsen, o âşikâre işlediğin günahı bilenlerin karşısında, ey filancalar bak ben bu işten vazgeçtim, ben bu günaha pişman oldum, dönüyorum diye âşikâre bir şekilde tevbe ihsan eder. Çünkü Allahu Teâlâ Hazretleri tevbeleri kabul edicidir. Kul tevbe ettiği zaman Allahu Teâlâ Hazretleri de ona tevbeyi, tevbesini kabul eder, yönelir ve kusurlarını afv u mağfiret eyler. Terbiye ve istiğfar varken günahın kalması bahis konusu değil. Tevbe ve istiğfar varken, tevbe ve istiğfar ettikçe günahın kalması bahis konusu değil, Allahu Teâlâ Hazretleri affedeceğini bildiriyor.

Allahu Teâlâ Hazretleri cümlemizi birbirini seven, birbirleriyle dostluk, ahbaplık bağlarına onları kuvvetli tutmaya dikkat ve

itina gösteren, öğrendikleriyle amel eden kim-seler eylesin. Günahlardan korusun. Evvelki günahlarımıza da pişmanlık duyup, tevbe ve nedamet gösterip, tevbe-i nasuh ile hak yola dönmeyi ve hak yolda sabit-i kadem olmayı cümlemize nasib eylesin.

Fâtiha-ı şerîfe mea'l Besmele.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
21 Cemâziye'l-Âhir 1402 / 15.04.1982

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

